1869. XIV évfolyam. **80-dik szám.** **Szombat, julius 10.**

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. **kedden, csütörtökön** és **szombaton.**

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 12 frt. o. é.
Félévre . . . . . 6 „ „ „
Évnegyedre . . . . . 3 „ „ „
Egy hóra . . . . . 1 „ „ „

Szerkesztői szállás:
belső szénutcza **131.** szám.
Kiadó hivatal:
középutcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-szőr 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij.
Hirdetések felvétetnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
„ Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utcza 60 sz.)
Nyilttéri czikkek
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhivás
a
„K. KÖZLÖNY“
1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre . . 12 forint o. ért.
Félévre . . 6 „ „ „
Évnegyedre . 3 „ „ „
Egy hóra . . 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcza Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

☞ Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; igy például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.**

Stein János,
a „K. Közlöny“ kiadója.

Pest, julius 7. 1869.

(**B.**) A mint már távirda s a pesti lapok útján bizonyosan értesülve vannak e lapok t. olvasói, a miniszteriumnak a birói hatalom gyakorlásáról szóló törvényjavaslata 47 szótöbbséggel elfogadtatott a részletes tanácskozás alapjául.

Nem mutatkozott e tárgyban a rendes többség, mert néhányan a Deák-párt részéről a baloldallal szavaztak. Bizonyosan érdekelni fogja t. olvasóinkat az erdélyi képviselők magatartása. Az erdélyiek közül az ó-szászokat nyerte meg a baloldal. Az „ifju szászok“ a Deák-párt mellett szavaztak. A magyar, székely és román deák-párti képviselők közül azok, kik eddig a Deák-párthoz tartoztak, most is a párttal együtt szavaztak, kivévén Gál Jánost, az oláhfalvi választókerület képviselőjét. E szerint az erdélyi deák-párti képviselők közül azok csatlakoztak ezúttal a baloldalhoz, kik a Bach-Schmerling kormányok alatt is képesek voltak s jónak látták hivatalos állásaikat megtartani.

Na de ebbe senkinek sincs beleszólása, ki-ki meggyőződését követi, csak a tényállást kivántam jelezni.

Tegnap a részletes vita vette kezdetét s a birák kinevezése és választása felett folyt a tanácskozás. A baloldal ugyanazon érveket hozta fel, melyeket az általános vita alkalmával már egyszer elmondottak volt szónokai. Több módositvány van a 2-ik és 3-dik §-ra nézve a ház asztalára letéve. Tisza Kálmán nemcsak az első bíróságokat, hanem a felsőbb bíróságokat is választani kivánja, s oly complicált választási rendszert javasol, melyhez hasonló soha és sehol nem létezett. Gál János az 1848 előtti erdélyi választási rendszert akarja fölelevenitni, s igy a főispán kijelölése is a kormány confirmatiója közé szúr egy kis választási comediát, mely alig vezetne egyébre, mint a régi 3 vagy 9 jelölt feletti vita megújitására, a nélkül, hogy a választók valóságos jogot nyernének.

Remélhetőleg azonban 2. és 3. §-ek el fognak fogadtatni, s hozzá fog járulni Deák Ferencz azon pótalienája, mely szerint a felállitandó állambiróság fog a concurrensekről vélekedést adni a miniszteriumnak.

A gyarló párt-taktika.

‡‡ A politikai pártok alkotmányfejlesztő küzdelme koronként számos és hasznos tanulságot jegyzett fel a történelem nagy könyvébe. Vannak azok közt okulásra intő, vannak utánzásra buzditó példák, melyeket az államférfi éles elméje lelki szemeivel azonnal felismer, s élettapasztalata alapján, higgadt megfontolással és gyakorlati felfogással, minden oldalról megvilágitva állit kortársai elébe, ugy, hogy azok még a jövő ivadéknak is tájékozó tüzoszlopul szolgálhatnak.

A történelem tanulságai évezredek tapasztalatainak gyüjteményét képezik; ezek azon Sibylla-kötetek, melyeket az idő vasfoga meg nem emésztett; de azért áruk roppant nagy, mert ám keveseknek adatott a tehetség: feltalálni lapjain az üdvös ujjmutatásokat.

Ha a történelem nagy könyvét oly férfiak veszik kezökbe, kiknél hiányzanak az államférfiui készültség nélkülözhetlen tulajdonai: az élettapasztalás, a szabadelvü szép elméleteket gyakorlati érték szerint megbiráló tehetség, — a közügyekért buzgó lelkesedés, mely folytonos, higgadt megfontolással párosulva vezet és irányoz, a magasabb szempontra emelkedés s igy a viszonyok és közreműködő tényezők helyes és tapintatos számbavétele, megválasztása: akkor az alkotmányos küzdelem megszünik üdvös tényezője lenni a haza és nemzet felvirágzását előmozditó alkotmányfejlesztésnek, mert a korlátolt értelemmel párosult nagyravágyás elválhatlan társa az értelemvakitó szenvedély, s ez ugyan ajkán hordja a közérdeket, de zászlójára a pártérdeket irja legfelül, ez előtt hajlik meg önmaga, s ennek bálványozására ösztönzi követőit is, kik elég gyarlók valának öt fogadni el major-generáljuknak a politikai küzdelem terén.

Midőn ily vezérkarfőnök alatt álló hadat látunk, nem tudjuk elhatározni: a vezérlettek jámborsága nagyobb-e, vagy a majorgenerál könnyelmüsége?

Az egyoldalusságot még le nem vetközött államférfiak taktikájának sarkelve még ma, a hátultöltők és vontcsövü ágyuk e korában is ez: fövel a falnak! Az efféle, épen nem napoleoni taktika még ott sem alkalmazható, hol ugyan az értelem vezetése alatt, de mégis anyagi fegyverekkel vivják a harczot. Fájdalom! mégis tapasztaljuk, hogy ma e taktikát kisérlik meg azon téren is, hol csak az érvek, a tanulságok és tapasztalatok lövegeinek kellene, szabadna szembe állittatniok — és megkisérlik nem a győzelem kivivásáért, hanem csupán az ellenfél üdvös előhaladásának akadályoztatására.

Az erdélyi részekben lakó románok közt vezérkedő politikai pártoknál is észleljük ez elszomoritó jelenséget.

Két pártot látunk közöttük: egyik a passivitás hive, — másik, a „tevékenység“ szükségét hirdeti a „Teleg. Rom.“ ez évi 45, 46, 47 és 49. számaiban. Ez utóbbi elveit sem fogadhatjuk el föltétlenül, különösen nem azért, mert taktikája itt-ott láttatja még a rajongás nyomait, s támponttul egyoldalu idézeteket tesz a történelemből; hanem a passivitás pártjának magatartását mindenben, tartózkodás nélkül elitéljük, s el kell hogy itélje velünk mindaz, kinek szivén fekszik e haza és nemzet jólléte, különböző ajku fiainak egyenlő szabadsága.

E román passiv párt külön Erdélyt akart magának; e „fejedelemségnek, a főszám többségének alapján román fejedelemséggé kell vala válnia, s minthogy ily értelemben magyarázták az egy politikai nemzetet is, a közkormányzat és országgyülés nyelvévé is, idővel a románt teszik vala. Lehetnek, söt talán vannak is e párt közt egyesek, kik azt is számitásba vették volt, hogy a románizált Erdély támpont lehet nagyobb czélok létesitésére is...

Ez a román passiv párt, mióta az alkotmányos korszak bekövetkezte végét szakitá az álalkotmányosság „szabadelvü“ álarcza alatt üzött fondorkodásainak — némaságra szánta el magát várva a jobb időkre; ime most e szenvedély és szertelen követelés vezérelte pártnak román politikai ellenfelei mondják szemébe, hogy

bizonyos emberek, ki tudná megmondani mi okból, azt tanácsolták volt a románoknak: vonuljanak a szögletbe, hallgassanak, Európa bámulni fog rajtuk, s ki tudja mit teend érettük; ezek az emberek — igy ir a „Teleg.“ — ugy müködtek, hogy azt a nemzet ellenségei által megfizetett egyének sem tehették volna különben, mégis folyvást azzal vádolták a „tevékenység“ pártját, hogy eladta a nemzetet!!

A „Teleg.“ azt mondja: a „passivitás ködébe“ vonult Baritiu- és Macellariu-féle pártról, hogy hütelen lett az 1865-ig folytatott román activ politikához s érett emberekhez nem illően, a nagy kérdésekből személyes pártkérdéseket csinált.

A „Teleg.“ a nemzethez fordulva tevékenységet ajánl; mert ez a románokra nézve parancsoló szükség. Ma ugyanis, „jobb időket“ élnek, alkotmányosságot élveznek; a tevékenység nem válik kárára a nemzeti ügynek; mitse adjanak Macelláriu utóbbi nyilatkozatára, a mely a Baritiu által szerzett „Passivitás“ müvének finaléja.

A passivitás mire sem vezethet — ugymond a „Teleg.“, mert alkotmányos országban nincs értelme a királyhoz folyamodásnak; kérelmök ugy is a miniszteriumhoz vagy parlamenthez utasittatnék. 186¾-ben egészen más jelentősége volt a magyarok és székelyek passiv magatartásának; mégis, bár több törvényhatóság nem volt képviselve a szebeni gyülésen, a hozott határozatok az egész országra érvényesek voltak; ma az egyetlen Fogarasvidék (az az: egyik képviselő otthon ül) nincs képviselve Pesten. Midőn Magyarország folytatott passiv politikát, az egész ország tette azt, mégis négy évbe került a provisorium megdöntése. A „Teleg.“ hivatkozik a szászok példájára is, hogy bebizonyithassa, miszerint a helyzetet egészben vizsgálva, a románoknak kötelességök tevékeny részt venni a községek, hatóságok gyüléseiben s a parlamentben; itt igyekezzenek követeléseik alaposságát, méltányosságát bebizonyitani, kielégitésöket kivivni.

A „Telegr.“ fennérintett czikksorozata nagy erkölcsi elégtételt szolgáltat nekünk, kik a „Gazetta“-párt eljárásáról nem egyszer elmondók, hogy az épen a román nemzetiségnek árt legtöbbet; ime ma a mérsékelt román párt derék lapja is eljöttnek látja az időt annak kijelentésére, hogy gazettai taktikát csak a nemzet ellenségei óhajthatnak.

A pártküzdelem tehát a románok közt is megtermette a maga jó gyümölcseit. E napokban a „Gaz.“ is arra inté a románokat, hogy a Királyföld újraszervezésénél egész erélylyel vegyenek részt a választásokban, s legyen gondjuk arra, hogy a feljogositottak a szavazástól el ne üttessenek.

Tehát a szenvedélytől elvakult túlzó román párt emberei is okulhatnak! Vajjon mikor érkezik el azon idő is, midőn más akadékoskodó pártjaink is elhagyják a merev negatio álláspontját s nem azt tartják feladatuknak, hogy az épitést, ha egyébbel nem lehet, a húzás-halasztás gyermekes fogásaival is gátolják lépésről-lépésre. Bizony, ha a reformtörekvésekkel szemben ezután is az eddigi taktikát folytatja az ellenzék, róla is elmondhatja a müvelt világ:

a pártérdeket a haza közérdeke fölébe helyezte, vagy is: jelszava: minden áron kormányrajutás! Azonban reméljük, hogy egy néhány kudarczot vallott maneuvre után, amott is a tapasztaltabb vezér vendi át a vezényletet, s igy a hazai nagy pártokat nem látandjuk többé, ily ellenséges állást foglalni el egymással szemben, — hanem koronként karöltve fognak haladni a reformok útján — előbbre és előbbre, e sokat szenvedett haza javára.

Pest, julius 6. 1869.

(**B.**) A szombaton történtek után érdekeltséggel, de némi aggódalommal is ment minden képviselő a tegnapi ülésbe, mert tudta, hogy a tegnapelőtti kellemetlen vitának kell befejeztetni.

Be is fejeztetett az, és pedig meglátszott mind a beszélőn, mind a ház tagjain, hogy a tárgy felett elmélkedni elég idejök volt.

A jegyzőkönyv hitelesitése után szokatlanul sok időt vettek igénybe a bel- és közlekedési miniszter uraknak egyes interpellátiókra adott feleletei.

Végre napirendre kerülvén a dolog, Vukovics képviselő emelt szót, s mindenképen igyekezett megmagyarázni, hogy neki joga volt személyes kérdésben szót kérni. Azonban utoljára is, egy gyenge érvekből összerakott beszédet mondott magáról a tárgyról, s ekkép maga adott igazat azoknak, kik azt állitották, hogy nincs helye személyes ügyben szólnia.

Az igazságügyminiszter higgadtan válaszolt, határozottan kijelentvén, hogy „miután ö a baloldal politikáját nyilvánitotta károsnak, veszélyesnek, de nem vonta kétségbe az egyesek jóhiszeműségét, nem hágta át sem a ház, sem a parlamentáris ildom szabályait, s ezzel az ügy be volt fejezve.

Ezután következett volna az előadó zárbeszéde, de ez jogáról lemondott.

A szavazás 20 bal- és 20 szélsőbaloldali képviselő irásban nyilvánitott kérésére mára halasztatott.

A szavazás érdekes volt; mert mindkét párt részéről vannak, kik az ellenkező táborral szavazandnak. De erről majd a szavazás után.

Lapszemle.

Az „Autonomiá“-ban, mely lap f. hó 15-én már „Szabad egyház“ czim alatt fog megjelenni — a kath. egyházi autonomiát illetőleg ezeket olvassuk:

„A mult hó 28-ki auton. közgyülésből kiküldött 18 tagu bizottság, mielőtt feladatának a választási törvényjavaslatnak kidolgozásához fogott volna, az irányelvekre nézve akart közös megállapodásra jutni.

E czélból naponta zárt értekezleteket tartott, s majd egyhangulag, majd pedig szavazattöbbséggel hozott határozatokban jelölte ki az alapokat, melyek a nagy kath. congressus választási szabályzatának alkotmányos és szabadelvü irányelveit tartalmazzák.

Mily irányban müködött e bizottság, mily szellem nyilatkozott a tanácskozmányokban? a diskretio titka, s mi csak annyit tudunk és igy csak annyit hozhatunk emlitésbe, a mennyi hirek szárnyain nem csak hozzánk, hanem a nyilvánosság egyéb rétegeibe is áthatott.

Közösen lett elfogadva a papi választások titkos szavazási módja.

Az alapapság 40 választott papi követ által fogna képviseltetni, ugy azonban, hogy a papi követek megyénkénti számarányát, a megyei papság létszáma, s ha két vagy több megye birna egyenlő számu papokat, az előnyt a hivek többsége fogja eldönteni.

A káptalanok külön képviselettel birnak. Az összes káptalanok 4 választott kanonok által lesznek képviselve. Minthogy tehát külön képviseletet nyernek, az alsó papi követekre nem szavazhatnak.

A tanitórendek szintén 4 választott képviselő által lesznek képviselve.

A főpapság 24 püspöke és a pannonhegyi főapát természetszerüleg tagjai a kath. congressusnak.

A papság tehát összesen 73 tag által lenne képviselve.

A világi képviselőkre nézve következő megállapodások történtek volna.

A világi katholikusok kétannyi képviselőt küldenek, mint a papok.

Tehát 146 világi képviselő lenne.

Szavazati joggal bir minden teljeskoru kath., kivéve a fenyiték alatt állókat és az elmebetegeket.

A világi képviselők mindegyike mintegy 60 ezer lelket fogna képviselni.

Az egyházmegyék egyházi választó kerületekre fognak osztatni, s minden kerület 1 képviselőt küld.

Ezen alapelvek megállapitását szerencsésen befejezvén, a bizottság kebeléből egy háromtagu albizottságot delegált, mely a választási szabályokat ezen irányelvek alapján fogalmazza, a megállapodásokat stilaris formába öntse.

Minthogy pedig már meglevő elveket rendszeres egymásutánba alkotni nem nehéz munka, remélhető, hogy a 3 tagu albizottság müködését pár nap alatt bevégzendi, s fogalmazványát a 18 tagu bizottság, talán f. hó 6-án már végleges megállapodás alá veheti.“

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter beszéde

a képviselőház 1869. évi julius 3-dikán tartott üléséből.

Ne várják tőlem uraim, hogy minden egyes ellenvetésre válaszoljak, mely a tuloldalról a szőnyegen levő törvényjavaslat ellen felhozva lön. Ezt téve, napokat kellene igénybe vennem és egyrészről visszaélést követnék el a ház türelme, másrészről pedig plágiumot igen tisztelt elvtársaim ellen, kik ezen ellenvetéseket érveik sulyával már ugy is halomra döntötték. (Élénk ellenmondás a baloldalon és felkiáltások, ohó! ohó! — A jobboldalon pedig: Ugy van! Ugy van!) Feladatomat nem ugy fogtam fel, hogy a részletekbe kelljen bocsátkoznom, hanem hogy a tárgy főbb mozzanatait emeljem ki.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Igen t. képviselötársam, Várady Gábor, kit lelkem mély fájdalmával látok ott a negatiók padjain ülni, (Felkiáltások a baloldalon: oh! oh!) holott gazdag tehetségeinek itt a cselekvés táborában lenne helye, — engem büvészhez hasonlitott. Megvallom, van némi találó e hasonlatban, mert csakugyan egy büvész hatáskörébe nyultam be, midön a multkori beszédemben egy nagy szellemet akartam felidézni a házban, a 48 ki törv.-hozás szellemét, hogy adjon segélyt, hogy mielőbb befejezéshez juttassék azon mü, melynek első alapjait ö tette le.

Kisérletem azonban félig hajótörést szenvedett, a mennyiben a ház tulsó oldaláról ezen nagy szellem helyett egy ijesztő kisértet jelent meg, mely már apáinkat is üldözte a pozsonyi országház termében; utjokba vetvén magát mindannyiszor, valahányszor egy nevezetesebb lépést akartak a haladás terén előbbre tenni (kitörő helyeslés jobbról, zajos ellenmondás balról), a maradás (zaj), a pangás, a tespedés szelleme ezen kisértet (ugy van! jobbról és zaj balról), melyet apáink krónikája e névvel jelölt meg: junctim. Ez az önök jelszava; ismerem, értem e jelszót; annyit tesz, hogy ha van egy kérdés, mely már magában oly fontos, hogy 10, 12 napi discussiót vesz igénybe, csatoljunk hozzá egy csapat más kérdést, hogy aztán egyiket se tudjuk megoldani (zajos tetszés nyilatkozatok jobbról; élénk ellenmondás balról), annyit tesz, hogy ha utunkat több árok zárja el, akkor azokat ne egymásután, hanem egyszerre ugorjuk át, hogy annál biztosabban nyakunkat szegjük (ugy van! jobbról; felkiáltások balról: csak a jobboldal nyakát szegné ez), annyit tesz e jelszó, markolj minél többet egyszerre, hogy annál kevesebbet fogj. Semmi más ez, uraim, mint álarcz, melylyel a tespedési vágy piruló arczát a világ előtt eltakarni igyekszik. (Zajos fölkiáltások balról: Ezt visszautasi juk! Rendre! Rendre! Hosszan tartó zaj és nyugtalanság. Halljuk!) Jó jel ez uraim, annyiban, a mennyiben ma már egy párt sincs az országban, mely a haladást nyiltan gátolni merné, hanem gátolja ugy, hogy szinleg még több haladást tüz zászlajára. (Egy hang: Erre Horváth Boldizsár legjobb példa.)

Arról vádolnak önök bennünket, hogy miért nem terjesztettük elő a megyék szervezésére vonatkozó tjavaslatot. De ha ezt tesszük vala, akkor önök szokott ügyességükkel megforditva a vádat azt mondták volna .... (élénk, perczekig tartó közbeszólások balról: Ez gyanusitás! Próbálja meg előbb a miniszter, mielőtt gyanusit. Rendre! Fölkiáltások jobbról: De ugy van! Vukovics Sebő szólni akar személyes kérdésben. Felkiáltások jobbról: Nem szabad megszakasztani a szónokot!)

Akkor önök azt mondhatnák: hát nincs-e sürgősebb tárgy? és vajjon nem szomorubb és szánandóbb állapotban van e az igazságügy? Ezzel és nem a megyék szervezésével kellett volna előlépni, ha pedig történetesen egyszerre tesszük le a két tjavaslatot a ház asztalára, akkor ismét valaki azon szemrehányással fordulhatna felénk: ime a kormány csak azért, hogy kifáraszsza a ház türelmét és hogy az egyes kérdések alapos megvitatását.... (Zajos közbekiáltások balról: Rendre kell utasitani! Ezt nem türjük! Fölkiáltások jobbról: Igaza van! Szünni nem akaró ellenzés és zaj. Csernátony: Hát a miniszterek igy beszélnek!)

Elnök: Felkérni bátorkodom a t. házat, (Zajos felkiáltások balról: a minisztert! a minisztert! Számos képviselök a baloldalon felállnak és szólni kivánnak. Fölkiáltások jobbról: Halljuk az elnököt! A zaj lassanként lecsillapodik.) Felkérni bátorkodom a t. házat, méltóztassék a tanácskozások azon nyugodtságát megtartani, mely igen szükséges az ily fontos törvényhozási tárgyban. (Csernátony: Akkor ne provocáljon bennünket a miniszter! — Jobbról: Hát nekünk miért mondják, hogy feladuk a hazát?!) Azon esetben, ha én megsértettnek fogok találni akárkit, meg lehet győződve a t. ház, hogy kötelességemnek fogom tartani, hogy a szónokot rendre utasitsam (Jókai Mór: Ha az nem sértés, hogy mi álarczoskodunk, akkor semmi sem sértés! Több hang balról: Ez gyanusitás, gyalázat! Fölkiáltások jobbról: Ezt kell rendre utasitani! Balról: A minisztert! Jókai Mór: Én álarczot nem viselek! Halljuk, Halljuk! Hosszantartó mozgás. Felkiáltások balról: Csakugyan ez gyalázat! Hát ez a democrata ember? Hevessy Bertalan közbeszól: Utasittassék rendre a miniszter! Elnök csenget!) Horváth Boldizsár (folytatva.) Sajnálom t. ház! (közbeszólások: Lehet is sajnálni! Zaj. Elnök csenget.) Sajnálom t. ház, hogy önök azon szólásszabadságot, melyet magok részére követelnek, (Ugy van! jobbról.) megakarják tagadni a minisztertől. (Halljuk!) Emlékeztetem önöket arra, mit a multkor a balközép igen tisztelt vezére Tisza Kálmán képviselő ur mondott, hogy pirulnom kellett volna, mikor ezen törv.-javaslatot beterjesztettem. (Helyeslés a jobboldalon.) Hanem a miniszternek ezt visszautasitani nem szabad! (Felkiáltások: Szabad! de nem szabad gyanusitani. Halljuk! halljuk!)

Hát tegyük azt t. ház, hogy a kormány mind az igazságügyre, mind a megyei reformra vonatkozó törv.-javaslatot egyszerre terjesztette volna be. Meglehet, hogy az ellenzék ekkor azon szemrehányással fordult volna a kormány ellen: ime a kormány csakhogy kifárassza a ház türelmét, csakhogy az egyes kérdések alapos megfontolását és megvitatását lehetlenné tegye, ime a kormány tömegesen rohanja meg javaslataival a házat, hogy javaslatait mintegy keresztül csempéssze a törvényhozáson, és a ház kimerülten alapos megvitatás nélkül kénytelen a legfontosabb kérdéseket is eldönteni.

Azon mesebeli molnár jut itt eszembe, ki akár maga ült nyeregbe, akár fiát ültette fel, akár fiával együtt foglalt abban helyet, a recriminatio nyilait sehogy sem tudta elkerülni. De ha már hibát követtünk el az által, hogy nem egyszerre terjesztettük be a két tvjavaslatot, kérdem, hogy önök bölcsesége jóváteszi-e a hibát az által, ha azt is elutasitják, a mi előttök fekszik? Két hónap óta együtt ül már a ház, tevékenységének azonban alig tudja más jelét felmutatni, mint a válaszfeliratot. (Közbeszólás balról: Hát az ujonczok megszavazása?)

A prorogatió órája is közel van és ily helyzetben kénytelen a kormány a már készen levő törvényjavaslatoknak is egy részét tárczájában nyugodni hagyni, (Halljuk) mert azt sem reményli keresztülvihetni, a mit már előterjesztett, és az ellenzék részéről mégis azon szemrehányással találkozik a kormány, miért nem terjesztett még több törvényjavaslatot a ház elé.

Megvallom, hogy van valami comicum abban, midön valaki oly szemrehányással fordul felém: én nem elégszem meg ezen törvényjavaslattal, nekem nem elég az igazságügy reformja, nekem a megye reformja is kell; de ugyanakkor a már előtte fekvő reformot is ad graecas calendas halasztja.

De azt mondják önök uraim, hogy azért akarják elhalasztani az igazságügy reformját, mert az szoros összefüggésben áll a megyei szervezés kérdésével. De nézzünk hát szemébe ezen ellenvetésnek.

A szőnyegen levő törvényjavaslatnak alphája azon alapelv, melyet annak 1. §-a kifejez, az t. i. hogy a közigazgatás az igazságszolgáltatástól elkülönittessék. Ezen elv corollariuma az, hogy mind az igazságügy, mind a közigazgatás két külön és önálló tárgy, melyeket tehát egészen önállóan egymástól függetlenül kell szabályozni. (Ugy van! a jobboldalon.) Ha tehát önök azt állitják, hogy az igazságszolgáltatás reformja a megyei kérdéstől el nem szakitható, abból az következik, hogy önök megtámadva már az 1 sö § ban foglalt alapelvet, azt akarják, hogy az igazságszolgáltatás és a közigazgatás jövöre is a municipiumok hatáskörébe tartozzék.

És én csak is igy értem az oppositiót. De mi éppen az ellenkezőt akarjuk. Mi életkérdésnek tekintjük azt, hogy az igaszságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönittessék, életkérdésnek tekintjük azt, hogy az igazságszolgáltatás kivétessék oly testület kezéből, mely mindig a párt szenvedélyek terén mozog, (Ellenzés a baloldalon. Jobbról: Ezt nem szeretik hallani!) melyet mindig pártérdekek fognak jobbra balra mozgásba hozni.

Mi e testület kezéből ki akarjuk venni az igazságszolgáltatást, s ezt éppen azért, hogy ne legyen a biró a pártszenvedélyeknek sem teremtménye, sem uszályhordója, hanem a maga függetlenségében (Jobbról: Igaz! Igen, ha független! balról.) s e pártszenvedélyeket, ha kell, dominálhassa.

Ennyiben tehát igazuk van önöknek; ennyiben csakugyan összefügg az igazság reformja a megyei kérdéssel, a mennyiben t. i. mi azt jövöre a megyei municipiumok keretéből ki akarjuk emelni; de csak is ezen egyetlen egy pont az, melyben az igazságügy a megyei kérdéssel érintkezik.

De ebből mi következik? Az, hogy ezen fő-, ezen alapkérdést oldjuk meg most, a maga helyén, a megyei szervezés kérdését pedig oldjuk meg akkor, ha majd a megyerendezés iránti törvényjavaslat lesz tárgyalás alatt.

E kérdésnek elnapolása csak egyetlen egy esetben lenne igazolható; ha önök t. i. kimutathatnák, hogy a megyének mint politikai és administrativ testületnek szervezése csak e kérdéssel együttlegesen eszközölhető.

De éppen az ellenkező áll, mert a mint ma kimondjuk, hogy az igazságkiszolgáltatás a közigazgatástól elkülönittetik, a mint kimondjuk, hogy az igazságszolgáltatás az állam ügye és nem tartozik többé a megyei attributumok közé, akkor a megyének, mint pusztán politikai és administrativ testületnek többé semmi köze nincs az igazságügyhöz: akkor a kettő nem többé együttlegesen, hanem csakis külön és önállóan szabályozható. (Ugy van! jobbról.)

Tehát az igazságügynek ezen önálló, külön reformja nem csak nem lehetetleniti a megyei kérdés megoldását, sőt csak könnyiti az által, ha a fő- és alapkérdés iránt már ma tisztába jövünk, s ez által a megyeszervezési törvényjavaslat kidolgozásánál kellő tájékozottsággal mozoghatunk, tudván azt, hogy ott az igazságkiszolgáltatásra, mint megyei attributumra, többé nem kell reflectálnunk.

Igen, de azon igen fontos ellenvetést hallottam, a mit különben ma is Simonyi Ernö képviselő úr hangsulyozott, hogy az igazságszolgáltatás a megyei önkormányzat elidegenithetlen jogai közé tartozik.

Hogy ezen ellenvetésnek, ezen érvnek sulyát és horderejét a maga semmiségére redukálhassam, mindenekelőtt tisztába kell jönnünk az önkormányzat fogalmával. Az önkormányzat szerintem semmi egyéb, mint a szabadság abstract fogalmának concret kinyomata, semmi egyéb, mint a szabadságnak, ezen velünk született ösi jognak gyakorlati alkalmazása és érvényesitése. Ezen tétel igazságát remélem önök sem fogják kétségbe vonni. De akkor el kell ismerniök azt is, hogy ez sajátlag az egyén tulajdona, melyről a társadalom javára annyiban tartozik lemondani, a mennyiben azt e társadalom czélja okvetlenül megkivánja.

Igen, de a társadalomnak különböző fokozatai vannak. Kezdödik a családnál, utána jö a község, azután a megye és végre culminatióját az állam képezi.

Menjünk már most egy lépéssel tovább. Ha tehát a társadalom csakugyan megkövetelheti, hogy az egyén veleszületett önkormányzati jogainak egy részéről a társadalom javára lemondjon, ugy igen természetes, hogy az egyén jogainak eme részét csakis azon társadalmi kör javára ruházza át, melynek tagja. Igy a család tagja a családra, a község tagja a községre, a megye tagja a megyére, végre az állam tagja átruházza az államra. Csak igy keletkezik per translationem juris individualis a családi, községi, megyei és állami önkormányzat. (Helyeslés jobbról. Ellenmondás balról.)

A mely egyén például nem alapit családot, vagy kiszakitotta magát a családi élet kötelékeiből, az megtartja egyéni jogainak azon részét, a melyet különben a család absorbeálhatna. És éppen itt fekszik t. ház az állambölcseség titka, különböző társadalmi fokozatok önkormányzati jogkörét olykép szabályozni, hogy egyik a másik jogkörébe át ne csapjon, egyik a másiknak jogkörét ne csonkitsa, meg ne semmisithesse.

Ha már most önök azt állitják, hogy az igazságszolgáltatás, azaz a biráskodás joga a megyei önkormányzat elidegenithetlen jogai közé tartozik, akkor ez állitásban két hibás tétel foglaltatik.

Az első az, hogy a biráskodás az önkormányzat elidegenithetlen joga volna; a második pedig az, hogy az a megyei önkormányzat jogköréhez tartozik.

A biráskodás, a törvénykezés nem csak nem tartozik az elidegenithetlen önkormányzati jogok közé, sőt éppen azok sorában áll, a melyekről az egyén a társadalom javára okvetlenül lemondani tartozik; mert különben ha két egyén közt per támad, s azok a pert barátságos egyesség utján elintézni nem tudják, párviadal által kellene a pernek végződnie, akkor pedig ismét feltámadna az ököljog, melyet a müveltség szelleme az élet köréből számüzött.

A törvénykezés eszméje kivánja az egyén önbiráskodását, mert a törvénykezés eszméje éppen azon alapul, hogy mindkét perlekedő fél lemond önbiráskodási jogáról és átruházza azt egy harmadik személyre.

De nem tartozik különösen a megyék önkormányzati jogai közé, mert ebből az következnék, hogy az egyén önkormányzati jogának azon részét, mely az önbiráskodásban áll, a megyére ruházta át. Ezt érteném, ha a megye a társadalmi alakulás lánczolatának akár legalsó, akár legfelső szemét képezné, akkor érteném, ha valaki azt mondaná, hogy az egyén lemondott a maga jogáról, azon társadalmi kör javára, melyhez legközelebb, vagy a mely fölötte legmagasabban áll, De a megye a társadalmi létra, sem legalsó, sem legfelső fokát nem képezi, hanem egy közbenső fokot képez és egyáltalában meg nem foghatom tehát, honnan deducalja a t. ellenzék azt, hogy az egyén a maga jogáról nem mondhatott le sem a község, sem az állam javára, hanem csakis egyedül és okvetlenül a megye javára kellett lemondania. (Tetszés a jobboldalon.) Én azt állitom, uraim! hogy az egyén ezen jogáról csak az állam javára mondhat le és tartozik lemondani. (Egy hang balról: Talán a miniszter javára?! Helyeslés jobbról.) mert ha ezen jogát akár a községre, akár a megyére ruházta volna át, akkor a községi vagy megyei biró csak azon perekben itélhetne, a melyek ugyanazon község vagy megye lakosa közt támadnak; ellenben nem terjedhetne ki oly perekre, a melyek két különböző község vagy megye lakosai közt támadnak. Mert ha például mármarosi lakosnak panasza van valamely mosonymegyei lakos ellen, a mosonymegyei bíróság nem itélhetne, mert hiszen a mármarosi lakos már a maga önbiráskodási jogát csak nem ruházhatta át Mosonymegyére, vagy is egy oly társadalmi körre, melynek ő nem is tagja. (Ellenmondás balról.) Innen szükségkép következik az, hogy az egyén ezen önbiráskodási jogáról nem mondhat le másnak, mint azon társadalomnak javára, melynek a társadalom minden alsóbb fokozatai egyformán alá vannak vetve.

Igy áll a dolog t. ház! elméletileg. Én tehát csak fogalomzavarnak tulajdonitom azt, midön az igazságszolgáltatást a megyei attributumok közé sorozzák, mert ez tulterjeszkedése volna a megyei önkormányzat fogalomkörének. Átszántanák egyrészről azt, a mi az egyén és községé, másrészről pedig a mi az államé. Ezen politika teremtone nagy megyéket, de nem volna nagy köszönet benne, mert megsemmisülne mellette az egyén és község, másrészt eltörpülne maga az állam.

Észak-Amerikában confoederált status van, de ott az unionak több joga van a statusok felett, mint a mennyit az önök bökezüsége vagy nagylelküsége a magyar állam javára fönhagyni akarna. (Derültség jobbról.) (Vége következik.)

Magyar országgyülés.

A képviselőház ülése jul. 5-én.

Az utolsó ülés jegyzőkönyve hitelesittetett, miután Csanády Sándor azon észrevételt tette, hogy a mult ülés nem eloszlott, de feloszlattatott.

Várady Gábor interpellatiót intéz az összes miniszteriumhoz azon rendelet ügyében, melyet ez a választási kihágások ellen kibocsátott volt. E rendelet 2 dik pontja azt tartalmazza, hogy a községi elöljárók tartóznak a kihágókat 24 óra alatt feljelenteni, különben bünrészesekül tekintetnek; ez által a miniszterium a törvényhozás jogkörébe vágott, mert csak ezt illeti meg a bünök megbatározása. A rendelet továbbá a főispánokat felhatalmazza arra, hogy az engedetlen vagy hanyag tisztviselöket hivatalaiktól felfüggeszsze — mire szóló nem tud mit mondani, mert ha erre a kormánynak joga van, ugy a municipalis önkormányzat el van temetve. Továbbá bíróságok delegálását vette maga számára igénybe a kormány, mi eddig a hétszemélyes tábla joga volt stb., végre példafelmutatások után kérdi: minő törvények és törvényes gyakorlatok alapján adta ki a kormány azon rendeletet. — Irásban közöltetik.

Luksich Bódog interpellálja az igazságügyminisztert, szándékozik-e a tavaly már előterjesztve volt vadászati törvényjavaslatot újból benyujtani? ugyszintén javaslatot készitteni a kisebb királyi haszonbérletek ügyében. — Irásban közöltetik.

Tisza Kálmán interpellatiót intéz az urbéri maradványok, különösen a contractualisták megváltása ügyében az igazságügyminiszterhez, kérdve: szándékozik e ez ügyben mielőbb törvényjavaslatot előterjeszteni, s addig is a veszélynek kitett contractualisták érdekében ideiglenes intézkedést javasolni. — Irásban kiadatik.

Gróf Andrássy Gyula felel Ivánka Imre interpellatiójára a keleti vasutak ügyében, melyekre nézve három kérdés tétetett: 1) mily stadiumban vannak az ez iránti tárgyalások? 2) ki által képviseltetni magát a magyar kormány? és 3) nem lenne-e szükséges ez ügyben országos választmányt kiküldeni? Mindháromra felelni kiván. A török vasútak ügyében formaszerü tárgyalások a török kormánynyal ez ideig nem folytak. Részletes választ tehát adni nem lehet, hanem a kormány nézetei ez ügyben oda irányulnak, hogy a török pályák épitését, mint ránk nézve is nagy fontosságut, nem akadályozni, hanem előmozditani kell. (Helyeslés) A bosniai csatlakozási pont ellen nem kell semmi kifogást tennünk, hanem igen is követelnünk a szerbiai csatlakozást, mihez megjegyezhető, hogy a török kormány az eddigi tárgyalásoknál legelőzékenyebben viselte magát s biztos kilátás lehet az ügy kedvező elintézésére. (Élénk helyeslés.) A másik kérdésre nézve: ki képviselte a magyar kormányt? — egyszerü a felelet; nemzetközi ügy levén az, nem képviselhette más, mint a közös külügyminiszter, ki ez ügyben teljesen egyetért a magyar kormánynyal. (Helyeslés.) Végre az országos bizottságot teljesen feleslegesnek találja a miniszterelnök. (Élénk helyeslés.)

B. Wenckheim Béla belügyminiszter felel Irányi interpellatiójára. Arra nézve, hogy törvényesnek tartja e a királyi biztosok küldetését — válasza: igen; mert ez a törvényes gyakorlat, igy küldött kir. biztost Ujvidékre a szerb fejedelmi gyilkosság; Somogyba a rablók, Szegedre a megrenditett közbiztonság ügyében; nem is szándékozik a „királyi“ biztos küldése által ő Felsége sérthetlenségének köpenye alá bujni, elvállalja a felelősséget minden rendeleteért s nem féli a nyilvánosságot. (Élénk helyeslés.)

Irányi Dániel mint interpelláló napirendre tüzetni kéri, (Nem lehet!) vagy legalább azt engedje meg neki a ház, hogy átgondolt nyilatkozatát más napon adhassa — mi némi zaj és zavar után megengedtetik.

C. Wenckheim Béla belügyminiszter felel továbbá Hodosiu interpellatiójára, miért nem erösitette meg a kormány egy erdélyi román irodalmi-egylet által tagokul választott moldvai és romániai polgárokat. Ez politikai okokból történt, melyeket elmondani nem czélszerü, s mitől magát felmentetni kéri, kijelentve, hogy azon tagok megválasztását nem fogja megengedni. (Helyeslés.)

Hodossiu J. nincs a válaszszal megelégedve, de a ház helyesléssel tudomásul veszi.

Gróf Mikó Imre közlekedési miniszter felel Szontagh Pál (gömöri) interpellatiójára a felvidéki vastermelő tájakon épitendő vasut iránt; annak épitését előmozditani kész s a segitség módjára nézve határozati javaslatot terjeszt a ház elé, mely szerint a vállalkozóknak mérföldenként 100,000 forint adatik az épitésre.

Napirenden van a birói hatalom gyakorlásáról szóló javaslat feletti általános vita berekesztése.

Elnök jelenti, hogy Vukovics Sebő a mult ülés végén személyes ügyben szót kért, de akkor nem szólhatván, most kiván szólni. (Halljuk!)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Vukovics Sebő igen higgadt, nyugodt szavakkal kijelenti, hogy az igazságügyminiszternek az utolsó ülésben mondott szavai folytán személyes ügyben kért már akkor szót; nem kivánta ő a rendet zavarni, nem is az igazságügyminisztert szólásszabadságában gátolni, rendreutasitását stb. kérni, mert barátja a szólásszabadságnak a legszélsőbb határig, mig csak az illem sértve nincs; de felszólalni kötelessége, mert a miniszter a pártot jellemezte álarczot viselőnek, s ez őt mint a párt tagját sértette. Miután kijelentette, hogy a baloldal a régi ellenzék utódjának vallja magát, reformellenesnek nem tekinthető, s még nehány észrevételt tett azon támadásokról, melyek a miniszter ellen tétettek stb. a javaslatra vonatkozó nehány megjegyzés után befejezi beszédét.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter elismerését fejezi ki Vukovicsnak higgadt szavaiért, kijelenti, hogy a szólásszabadságot éppen ugy értelmezi, és ugy is használta, mert szólt pártról, de nem egyesek becsületéről és politikai jelleméről. Ha a szavakat akarjuk analisálni, vége volna a parlamentaris discussionak, s felmutatja, mily hallatlan vádakat emelt Csanády, Várady, b. Simonyi L. a kormány és többség ellen; de ez nem interpretálta ugy.

Elnök azt hiszi, ezzel befejezettnek nyilvánithatja a kellemetlen ügyet.

Ezután tárgyalás alá vétetett a népszámlálásról szóló törvényjavaslat.

A képviselőház ülése jul. 6-án.

Napirend a birói hatalomról szóló törvényjavaslat fölötti szavazás. A szavazás eredményét mult számunk távsürgönye hozta.

400 képviselő közül ugyanis távol volt 40. A javaslat mellett szavazott 203, ellene 156.

Kezdődik a részletes tárgyalás, midőn Deák Ferencz a 3-dik szakaszhoz következő módositványt nyujt be:

„A kinevezés előtt a birói állomásra pályázók vagy jelöltek fölött az állambiróság lesz hivatva az igazságügyminiszternek véleményt adni.“

Gál János nem pártolhatja az absolut kinevezés jogát. Következő módositványt ajánl:

„Az első bíróságok tagjai és az egyes birák a törvényhatóságok által a törvényhatósági elnök kijelölése után választatnak, oly módon, hogy minden betöltendő állomásra a három legtöbb szavazatot nyert egyén a kormányhoz felterjesztetik, kik közül egyet ő Felsége az igazságügyminiszter ellenjegyzése mellett nevez ki. Tisztujitás alá az első bíróságok és az egyes birák nem jönek, hanem életfogytiglan neveztetnek ki.

A váltótörvényszékek és az erdélyi urbéri bíróságok a törvényhozás további intézkedéseig mostani szerkezetökben fenntartatnak.“ (Helyeslés jobbról.)

Szólottak még a 3-dik §-hoz többen, s a jövő ülésre feljegyezve még 14-en maradtak.

Büntető-posta.

A községi elöljáróságok I. I. helységben.

Kolozsmegye egyik helységét siralmas csapás érte e napokban; közreadjuk az esemény hozzánk beküldött egyszerü és tárgyilagos leirását — tanulságul a jövőre.

Sz. 701. 1869.

Miután alólirt szolgabiróság idei junius 12-ről fennirt szám alatt kelt azon rendeletének, hogy a megyei t. bizottmány által a vicinalis útak épitésére határozott füstönkénti négy-négy gyalogszeres napon a I. I. helységbeli vonalon töltsék ki,— ez ideig elég nem tétetett; ezennel büntető postaképp kiküldetik az elöljáróságra az emlitett rendelet teljesitéséig egy frt. napidij és tisztességes élelemmeli ellátás mellett N. N. hivatali szolga. az I. I. járásszolgabiróságtól I. I. helységben, jun. 23. 1869. N. N. szolgabiró.

Eljárása a hivatali kiküldött szolgának.

Junius 29 én megjelenik a falu birája a büntető-postával, az egyik földbirtokos udvarában — tudni kell, hogy az egész helység, urbéri viszonyban állott község volt, s követelik, hogy az udvar fizessen egy oszt. forintot és egy napi élelmet a büntető-postának, ki a községi hanyag elöljáróságra volt kiküldve, s kit a rendelet fennirt tartalma szerint, az elöljáróság tartozott fizetni, s élelemmel ellátni.

Junius 30-án reggel jókor a község birája, kifizet a postának napi dijat 6 frtot s haza útasitja; de ő a helyett, hogy haza induljon, a román pap és deákja czimboraságában megkezdi pálinkázással a vig társalgást — s folytatják délután azon perczig, midőn a posta büntető eljárása befejezésekor rémülve elszaladott.

A vig társalgás nyitányakor, junius 30-kán reggeli hat órakor a deák megjelenik az udvarban a felügyelő előtt, s követeli, hogy adjon nekie puskaport, mely alkalommal köztek ily párbeszéd fejlik ki: Felügyelő: kinek kell a puskapor? Deák: a papnak, a ki czéllövésben fogadott: felügyelő: kegyed részeg, kegyednek nem adok, menjen haza, feküdjék le s küldje ide a papot hogy beszéljek vele. Deák: az is csak olyan mint én, azaz részeg mint ő. A deák boszantásig alkalmatlankodik e követeléssel — a felügyelő pirongató szavakkal elútasitja; a deák fenyegető ily szavakkal távozik: tudjuk, hogy holnap a szomszéd helységbeli munkások jönek az udvar számára dologra; de itt a mi határunkon a pap is az én engedelmen nélkül dolgozni csütörtök nap nem szabad. Pár percz mulva visszatér az udvarba; a deák a büntető-postával, kiről azt mondják szabadságos katona — ez hozott magával egy puskát; a deák követeli a puskaport, — a posta nem szólott, mert nem tud magyarul. Felügyelő: nem adok puskaport, mert nincsen; deák: tudjuk hogy van; felügyelő: takarodjék ön, mert nincs — eltávoznak.

Délután egy és két óra közt égés, riadás; kiáltják: az udvari kovács pajtája ég! Felügyelő azt hitte, hogy tüntetés, a fenyegetés után; mert 17 év alatt nem kevesebb, mint tizennégy bosan szülte gyujtás követtetett el az udvar ellen; csak a kell, hogy valaki érezze megsértve magát az udvar vagy hozzá tartozó tiszt által, már rögtön követi a gyujtás. Ez évben is háromszor szenvedett gyujtást. A télen az udvari csürkertben négy szénakazalba volt egyszerre gyujtó eszköz téve; egy kazal, mely legelőbb gyuladott meg s lángba borult egészben összeégett; a más három rendre egymásután gyuladt ki, de mielőtt erőt vehetett volna a láng, megoltották. A tavasz kezdetén az udvarnak egy tizenhat öles cseléd háza égett össze éjszakai erőszakos gyujtás miatt, s azután nehány nap mulva az utczáról kivülről, az udvári sövénykert gyujtatott meg, még pedig korán östve, mikor az udvar strazsákkal öriztetett. Azonban jelen alkalommal másként esett, mert a deák háza gyuladt meg, s midőn az udvarbeliek oda érkeztek; már a pap háza, és a telkén levő minden épületek lángba voltak; a pap házába tolakodó nép szalonna-ázalék, ágynemük, butorok mentése után látott maga a pap is, háza fedele padlására rakott szekérkerekei szabaditásával foglalkozott, s a matricula bizonyosan oda ég, ha egy értelmesebb a mivelt osztályból, a levelek s könyvek megmentéséről nem gondoskodik, a ki a szoba mestergerendájáról szedte össze a három négy darabból álló irományokat és könyvet. Elégett a deák háza, a papi telken lévő minden lak, és gazdasági épületek, sövénykeritések trágyahalmaza; elhamvadt a falu utja felső oldalán szemben levő lakház is, mely be volt zárva, lakói künn a mezőn munkára voltak; meggyuladott volt egy negyedik távol levő szalmás épület teteje, már nagyon füstölt, midőn a ház fedelén álló védelmező megoltotta. A tüz tovább terjedésének nevezetes gátul szolgált az udvari kovács háza, mely deszkával volt fedve. Nagy szerencse, hogy csendes idő volt, mert különben az egész falu menthetetlenül el ég.

Mi okozta az égést? Szemtanuk és többen a népből igy beszélték el. — Fennevezett három czimbora, a reggel korán megkezdett lakomát vigan folytatta a pálinkás üvegek ürítésével. Mikor a deák háza meggyuladott, a deák a kezében levő pálinkás üveggel a korcsmáról haza térő utjában már háza fedelén bolyongó lánggal találkozott: A büntető-posta a deák házának pitvarából lött volt, attól gyuladt meg a deák háza.

Miként jutottak puskaporhoz? Ezt igy beszélték el a tüzeset helyén. A deák és büntető posta elküldötték a kis-birót egy puskás emberhez, a ki a mezőn dolgozott, attól kapták a port. Ez azon egyéniség, kinek háza a falu-uton feljül, szemben a pap házával leégett; — igy büntette meg a posta a közmunka-tételtől mentes egyházi személyeket, a román egyház pénztárát, tagjait; azon személyt, ki nékie puskaport adott; történt ez eset 1869-ben junius 30 án Magyar Szentpál helységben. Közöltetik ez esemény szárazon, a most a helyszinén jelen levő, a fenn előadott jelenségekről ismeretet szerzett.

Ez esemény szolgál tanulságul arra, hogy a legrövidebb jószándéku közigazgatási intézkedés is veszélyessé s átkothozóvá válhatik, ha annak keresztülvitele avatatlan, rosz keblü, vagy vigyázatlan kezekre bizatik; s óvakodó intésül arra, hogy a közérdekü intézkedések czélszerüen választassanak meg, s teljesitésökre járandóságokról, képzettségükről ismeretes egyéniségek alkalmaztassanak. Vajjon nem lenne e czélszerübb eszköz a közmunkatételre szorittatásra a büntető-posta alkalmazása helyett, ha az illető tisztviselő, a közmunkatétellel kötelezettek terhére fogadott munkásokkal csináltatná meg az útat, azon esetre, ha az illetők a megrendelt határidő alatt a közmunkát nem teljesitenék és a munkaárt a kötelezettekre kiosztva fel vezetné, mert köztudat, hogy a lakosok nagy száma a rájok kivetett közmunka részleteket fogadott napszámosokkal teljesitteti; különben egy büntető-posta napi dija és élelme, ha a községelöljárók nyakán sok ideig tartatik, többre mehet igen könnyen, mint az összes közmunka értéke. De alkalmat vehet egyuttal az illető egyházi főhatalmat kezelő papi elöljáróság is arra, hogy anyaszentegyháza kebelében szolgáló papi és ének-vezetői oly egyéniségek irányában, kik mértékletlen életök, garázda magoktartása miatt a nép életre jó hatással nem lehetnek, mert a rosz példa a népet erkölcsileg süllyedésbe dönti, jelesen a fenn szereplő deák részegségéről, garázna, veszekedő természetéről, a polgári illető tisztek előtt is ismeretes lévén, felügyeleti örködését, fegyelemszolgáltatási hatalmát vegye igénybe, s a tárgy fontosságának megfelelő intézkedésekkel gondoskodjék a népéletre jó példával ható papok és tanitók alkalmazásáról. X. X.

Napi hirek.

= A birósági törvényjavaslat 2- és 3-dik pontja, s igy a kinevezés és választás kérdése felett f. hó 7-én szavaztak. A kinevezés mellett szavazott 195, ellene 131 képviselő. A Deák módositványa f. hó 8 án vétetett tárgyalás alá.

= Ő Felsége elnöklete alatt e napokban Bécsben minisztertanács tartatott, melyben csak Beust, Andrássy és Taaffe grófok vettek részt, s melynek tárgya, hir szerint, a delegátiónak teendő előterjesztések feletti végmegállapodás volt. A vereskönyvről különféle hirek ellenében most állitólag hiteles forrásból azt irják, hogy kevés érdekest fog nyujtani. Érdekesb okmány lesz csupán egy sürgöny, a magyar-osztrák monarchiának a dél-német államok iránti állásáról; továbbá minket érdeklő a török kormánynyal folyt tárgyalások a török vasútak felett, valamint számos kisebb ügyekben folytatott levelezések a mi kedves szomszédunk Románia kormányával.

= A városunkba rendelt b. Rodich-féle sorezred két zászlóalja tegnap délelőtt magyar indulókat harsogtatva megérkezett. A fővárda előtt sorakozó zászlóaljakat a müvelt közönség fogta körül, s midőn az „imára“ vezénylés után a „Szózat“ lélekemelő hangjai zendültek meg: a katonák, de a körülállók arczán is a hazafi érzület pirja gyult ki. Isten hozta a derék hadfiakat — testvéreinket!!

= A „M. Polgár“ szerkesztője julius 1-én kelt előfizetési felhivásában, nagy betükkel jelenti, hogy az ő lapja: „Erdély legolvasottabb lapja“ (!) és igy legelterjedtebb is. Mit mondhat igy a „szegény zúglap,“ a „Sz. Közlöny,“ melynek csak 500 és a „K. Közlöny,“ melynek csak ezeren felül van előfizetője, mikor a fama azt beszéli, hogy a „Magy. Polgár“ előfizetőinek száma már a 300-at is meghaladta. Ugyanezen előfizetési felhivásban a többek közt még egyébre is akadtunk. A szerkesztő szerényen jegyzi meg azt is, hogy a „M. Polgár“ Naptárá“-nak 1869. évi folyamáról az „összes napi sajtó“ egyhangulag elismerte, hogy becsesebb és válogatottabb tartalmu naptár nem jelent meg, mint az. Piruljatok európai irók, kik valaha naptárirással foglalkoztatok, mert az „összes napi sajtó“ müveitekből semmit sem tud kisajtolni, csak a „M. Polgár“-nak nyujt babért érdemei elismeréséül. Hanem azt már mégis szeretnők tudni, mikor emlékezett meg az „összes napi sajtó“ a „M. Polgár-ról, hacsak nem a „Hon“-nál müködő baloldali ujdondász kollégáját érti az európai journalistika alatt. — A szerénység szép, de ritka erény!

= A „Magy. Polg.“ 80-ik számában a ⁂ jegyü ujdondász holmi czikkek összegyüjtésével gyanusitja a „Kol. Közlöny“-t. Ha ebben kedve telik, ám tegye; részéről a megtámadás vagy gyanusitás nekünk legkevesebbet sem árthat. Lapunk oly ügyekben, melyek törvényszék előtt állanak és vizsgálat tárgyát képezik, nem szokott czikkezni, sőt más rovataiba sem vesz fe arról közleményeket, nem akarván egyoldalu tudósitásokra bárki becsületén csorbát ejteni. — Ennyit tudnia kellene még annak is, ki egy politikai lapban ujdondásznak áll be: a sajtó nem arra való, hogy egyesek erkölcsi halálát hirdesse, még mielőtt az egyedül illetékes biróság itéletet mondott. Ez a mi szabadelvüségünk, közös a világ valamennyi hivatását átértve journalista felfogásával; — a „M. Polg.“-nál ellenkező véleményen vannak — ám legyen nekik az ő hitök szerint.

= A „Magy. Polg.“ hirharangja élén azt irja compact betükkel, hogy „a kormány nagyobb botrányokra várakozik;“ bizony a „M. Polg.“ botrányokra soha sem várakozik, 80-ik számának „Nyilttere“ is csaknem egy columna efféle csemegével kedveskedik olvasóinak. Sok türelmet az elköltéshez!

= A honvédséghez legközelebb 124 törzs- és főtisztet fognak kinevezni.

= A honvédelmi miniszteriumban javaslatba hozatott, hogy a Pesten állomásozó honvédek számára egy zenekar állittassék fel.

= A hiv. lapban Faváry József m. kir. államérnök következőleg nyilatkozik: A „Hon“ f. évi julius 3-ki esti lapjában egy közlemény foglaltatik, mely a pénzügyminiszterium épületén munkába vett új épitkezéshez használt anyagokat roszaknak állitja; sőt a czikkiró hozzáteszi, miszerint saját szemeivel győződött meg róla, hogy az épülethez hordott téglának csak minden huszadik darabja használható. Azon váddal szemben, mely ennek folytán a m. kir. pénzügyminiszterium ellen emeltetik, ki kell nyilatkoztatnom, miszerint a felelősség az épités feletti felügyelésért csak is engem, mint a m. kir. közlekedési miniszterium által evel megbizott mérnököt illethet, mely felelősség alól annálkevésbé igyekszem kibújni, miután a „Hon“ emlitett adatait teljesen alaptalanoknak kell nyilvánitanom. Az emlitett épitkezéshez használt tégla ezre, a hely színére szállitva, 25 forintjával vétetik, tehát a mai viszonyok közt épen nem drága. A mi pedig a használhatlan darabokat illeti: ez állitás teljes alaptalanságáról mindenki saját szemével meggyőződhetik; különben a vizsgálat és meginditandó sajtóper az ügyet tisztába fogja hozni.

= Névváltoztatás. Purpriger Róza, József, Ottilia, Sándor és Bertalan gyergyó-szentmiklósi lakosok vezetéknevének „Biró“-ra kért átváltoztatása megengedtetett.

— A függő álllamadósság ellenőrzésére választott uj országos bizottság e hó 1 én eljárván megbizatásában, jelentése szerint az nap kibocsátva volt államjegyekben, tiz krajczáros váltójegyekben és államjegyekül nyilvánitott bankjegyekben összesen 311,630,165 frt 20 kr. Sóbányajegy volt forgalomban 99,992,182 frt 50 kr. erejéig.

— Victor Emmánuel olasz király látogatását udvarunknál most a hir bizonyosnak mondja; hozzáteszik, hogy az olasz király a brucki tábort is meglátogatván, ott megszemléli különösen a nevére keresztelendő 8-dik számu sorezredet. — Leánya, a portugal királynő, szombaton Bécsbe rándult és látogatást tön Rainer főherczeg- és nejénél.

— A török vasúti kérdés, mint biztos forrásból jelentik, véglegesen megoldottnak tekinthető, mely megoldás teljesen megfelelne azon igényeknek, melyeket Magyarország a magyar-osztrák vasúthálózathoz való csatlakozásra vonatkozólag kifejezett.

— Svájczban 2700 népiskola van, ugy, hogy 360 főre esik egy iskola, ezenkivül 47 gymnasium és ipariskola 500 tanitóval. A közoktatásügyi költségek évenkint mintegy 5 millió frankot tesznek, a mi a másfél milliónyi lakosságra elosztva, egy-egy lakosra 2 frankot eredményez. Ha ugyanezen arányban akarnánk iskoláink iránt bőkezüek lenni, a közoktatásügyre évenként mintegy 12 millió forintot kellene forditanunk.

— A hires Tom Pouce generálistól válni akar a felesége, okául adván, hogy T. férjem uram igen részeges, s kicsi létére is kis pohárból nagyokat iszik.

— Egy adat a lelenczházak szüksége mellett. Hampel mostanában kiadott statisztikai táblás kimutatásaiban Bécs népesedési mozgalmai között fölemliti, hogy 1810-től 1861-ig 288,092 gyermek látott napvilágot a szüldékben s vétetett fel a lelenczházakba. Ugyancsak ezen kimutatások szerint Bécs lakossága 1864-ben 550,241 lélekre ment.

— Mult héten Metternich hgnő közbenjárása folytán a franczia császárnénak bemutatták „Prince Felicie“-t, a 6 éves törpe leánykát. A kis leány oly kicsi, hogy egy 2 éves gyermeknek kiterjesztett karja alatt kényelmesen átmehet. Szüllői próvencei pórok, testvérei erős testalkatu legények. Hogy a kis leányt a császárné előtti megjelenésre felöltöztessék, egy bábu boltból kellett a ruhákat hozatni, s még ott is csak fáradságos keresés után találtak számára alkalmas ruhadarabokat; ezek egy moussellin ruha, kék mellényke és tollkalap.

— Egy második alagutat terveznek Budán, mely csak tiz ölnyi hosszu lenne, s a kapuczinusok temploma mellett hozná a vizivárost a felső Krisztina várossal összeköttetésbe. Ha aztán e ponton történnék a Dunának második áthidalása és igy Pest két helyen jönne a déli vaspályával egyenes összeköttetésbe.

— Egy pesti kávés a postán egy névtelen levelet kapott, melyben azzal fenyegettetett, hogy ha rövid idő alatt ezen czim alatt: „Habakuk Zipfelberg poste restante“ egy 40 frttal terhelt pénzeslevelet nem küld, ugy akkor a levél küldője fel fogja szerelmi viszonyát nejének fedezni. A kávés ezen esetet a kapitányságnak azonnal feljelenté, hol azon tanácsot kapta, hogy küldje el a pénzeslevelet az emlitett czim alatt, a kapitányság pedig egy rendőri biztost állittatott a postahivatalhoz oly meghagyással, hogy azt, ki a levél után kérdezősködik, azonnal tartóztassa le. S valóban meg is jelent a levélért a postahivatalnál egy tisztességesen öltözött fiatal ember, ki, miután letartóztatták, kijelenté, hogy ő csak eszköz, a levelet nem ő, hanem egy tisztviselő irta. Kérdőre vonatván a tisztviselő, vallomásában elismeré, hogy a levelet valóban ő irta, de állitása szerint csakis tréfás szándokból, mintbogy a kávés urra csak rá akart ijeszteni. E vallomása azonban mint valóban hitelt nem érdemlő, a kapitányságnál figyelembe nem vétetvén, az illető a fenyitőtörvényszéknek adatott át.

KÜLFÖLD.

Mint az „Owl“ tudni akarja, az angol miniszterium nem fogadandja el a canterbury-i érseknek azon, a felsőház által elfogadott módositványát, minélfogva az ir állam-egyház megszüntetése egy évvel elhalasztatnék.

A felsőház f. hó 2-ki ülésében az egyházbill fölötti vita folytattatván, a 27. czikkhez elfogadtatott Salisburg módositványa, — a lelkész-házaknak az állam-egyház részére költségmentes átengedését illetőleg. Clevelandnak azon müdin módositványa, mely a katholicus presbyterián egyházak dotálását inditványozza, elvettetett.

Párisban a nap főeseményét Dumiral s több kamrai közép párthbeli tagnak azon interpellatiója képezi, melyben kivánat fejeztetik ki az iránt, hogy az ország hatályos módon részt vehessen ügyei intézésében. A „Moniteur universel“ azt állitja, hogy ezen interpellatiói inditvány már 75 aláirással van ellátva, s hogy reménlhetőleg az, a szavazás perczében, a kamrát két, majdnem egyenlő részre osztandja. A „Moniteur“ szerint az inditványozók következő reformokat tartanának szem előtt: A községi szervezet átvizsgálását oly irányban, hogy a választási elem függetlensége növeltetnék, a megyei tanácsok jogainak kiterjesztését, a törvényhozó-testület ügyrendének megváltoztatását, nagyobb cselekvési szabadság szellemében, t. i. a felirati jog helyreállitását, a módositási jog szélesbitését, s a kamra elnökválasztási jogát. Hir szerint a kormány elfogadandja ezen interpellatiót.

Párisból 6-ról jelentik, hogy a közép-párt által, a miniszter felelősség iránt előterjesztett új interpellatio 101 aláirással van ellátva; köztük b. Mackau s Monchy herczeg aláirásával. A franczia-belga egyezmény már aláiratott.

Brüssel, jul. 6. Az „Étoite Belge“ czimü lap közli a Francziaországgal kötött vasúti egyezményt. A franczia-keleti társulat, valamint a luxemburgi társulat régibb szerződései megszüntetvék; mindkét kormány az Antwerpen, Basel és Rotterdam közti egyenes összeköttetést nyilatkoztatta ki fő kiindulási elvül. A társulatok ezen vonalok szerint szabályozzák árszabályaikat, s fenntartják maguknak vonalaik tulajdonjogait, s azok használatát.

Kragujevácz, jul. 6. Az alkotmányi bizottság befejezte az alkotmányi javaslatot; e javaslat valamennyi polgár egyenjoguságát mondja ki, s elfogadja a miniszterfelelősségi elvet, a sajtószabadságot, a birói testület függetlenségét, valamint a községek autonomiáját. A skupstina, s a

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

herczeg képezik a törvényhozó hatalmat. A követek 3 évre választatnak. A trónörökség az Obrenovits dynastia férfi ágát illeti. A senatus tanácskozási testületként továbbra is fenhagyatik.

Legújabb.

Bécs, jul. 7. Katakazist küldi Oroszország követnek Washingtonba. E kinevezésnek fontosságot tulajdonitanak, mert Gortsakoff hgnek lelki barátja; feladata lenne egyetértést állapitni meg az amerikai kormánynyal a „keleti kérdést“ illetőleg.

A „Wien. Tagb.“ szerint Gablenz lovassági tábornok magyarországi főhadparancsnokká kineveztetése bevégzett tény.

Krakó, jul. 7. N. Kázmér tetemeinek ünnepélyes eltakarítására Galiczia és Pozen minden városaiból küldöttségek érkeztek; jelen lesznek az országgyülési bizottság tagjai, számos követ és lengyel főur.

London, jul. 7. A felsőház bevégezte az ir egyházbill felett beadott bizottsági jelentés tárgyalását.

Páris, jul. 7. A „France“ megczáfolja azon hirt, mintha a kormány a franczia csapatokat Rómából vissza akarná vonni.

A „Wanderer“ irja Kairóból. Az alkirály a hadsereg azonnali szaporitását rendelte el; a hadi flottát is szerelteti s két hadi gőzöst vett, Angol- és Francziaországból. A szultánért eddig mondott imák a mosceekben betiltattak.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Julius 9-kén: 5% Metaliques 100 frt 63.—. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 71.15. Kamat 63.—. 1860. Kölcsön 105 50. Bankrészvény 760. Hitelintézeti részvény 200 frt 224.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4 kr 125.25. Ezüst 122.35. Cs. királyi arany 5.94 5/10.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 82.— Fiumei 78 50. Erdélyi 79.25. Horv.-Slavon 83.75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

A közönség köréből. *)

Tisztelt szerkesztő ur! Miután a „Magyar Polgár“ *** jegyü ujdondásza ugy látszik tévesen fogta fel azon lap tisztelt szerkesztőjéhez intézett nyilatkozatomat, kénytelen vagyok a „Kol. Közlöny“-ben tért kérni annak kijelentésére: miszerint kivánatom nem oda irányult volt, hogy a „M. P.“ azt nyilatkoztassa ki, miszerint a 71-ik számában megjelent „Oláh e vagy román?“ czimü czikket nem én irtam. Hanem az emlitett czikknek régebben általam használt keletezés módja és jegye többekben azon véleményt keltvén, mintha az tőlem eredne, s igy K. Papp Miklós ur lapjának jelenleg is munkatársa volnék; hogy e tévedést eloszlassam s egyáltalán nehogy valamely a „M. P.“-ban április 25-e óta megjelent, vagy ezután megjelenendő czikk nekem tulajdonittassék, azért akarám kinyilatkoztatni, hogy f. év április 25-én K. Papp Miklós ur becses lapját végképp odahagytam.

E végett nyilatkozatomat egész terjedelmében közölni kértem, mi az ujdondász ur által mellőztetvén, hiányos kijelentésének helyrehozására reménylem a „Kol. Közl.“ annál inkább tért nyitand, mivel ez egész ügy egészen magánérdekü levén, semmi pártszinezettel nem bir.

Kolozsvártt, jul. 8-án 1869.

Teljes tisztelettel levén
a t. szerkesztő ur
alázatos szolgája
Kis Bálint.

*) Az e rovatban megjelenő czikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

---

354. sz. 1869. (324) (1—3)

Pályázati hirdetmény.

A marosvásárhelyi jogakademiánál üresség be jött ideiglenes jogtanári állomásra, melylyel évenként 700 frt fizetés mellett, az *osztrák polgári törvénykönyv*, *polgári perrendtartás és hübérjog* tanitása van egybekapcsolva, ezennel pályázat hirdettetik. A pályázni kivánók felhivatnak, tanári képzettségüket tanusitó bizonyitványaikkal felszerelt folyamodásukat az Erdélyi helvéthitüek Egyházifőtanácsához (Kolozsvártt) czimezve f. é. **augustus hó 20-ig** bezárólag beküldeni.

Az erdélyi helv. hitüek 1869 évi julius 4-én tartott üléséből.

Sz. 13922. 1869. (321) (2—3)

Pályázat.

A kolozsvári m. kir. adó- és vámbivatalnál két 300 frt évi fizetéssel, ugy szintén a m. láposi kir. adóhivatalnál 250 frt, vagy esetleg 200 frt évi fizetéssel és a szükséges ruházati illetménynyel megürült hivatalszolgai állomások betöltendők levén, pályázat nyittatik.

Folyamodók szabályszerüleg felszerelt kérelmeiket, melyek a hazai nyelvekben és különösen a hivatalos magyar nyelvbeni, szóban és irásbani jártasság, eddigi foglalkozás és erkölcsi minőség, okmányilag kimutatandók, ezen igazgatóságnál közvetlen, vagy hivataluk útján, ezen pályázat **először kihirdetése után három hetek alatt** benyujtandók.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól Kolozsvártt, 1869 junius 28 án.

Ad. 851. 1869. (318) (3—3)

Hirdetmény.

Sajómagyaros községében a 9 hó alatt kizárólagosan, a kurta korcsma ideje alatt közösön gyakorolható arányositott korcsmajog gyakorlat folyó 1869 év october 2-án kezdőleg 3 évre a helyszinén 1869 **augustus 16-kán** nyilvános árverés útján szabad kézből haszonbérbe fog adatni.

A haszonbéri feltételek a Dobokamegyei tisztség, vagy Kerlés járási szolgabirói irodában bár mikor megtekinthetők.

Ns. Dobokamegye tisztségének Szamosujvártt, 1869 junius 28-án, tartott üléséből.

RETTEGI SAMU, főbiró.

NEM HIVATALOS.

(323) 10/7 (1—12)

SCHULHOF

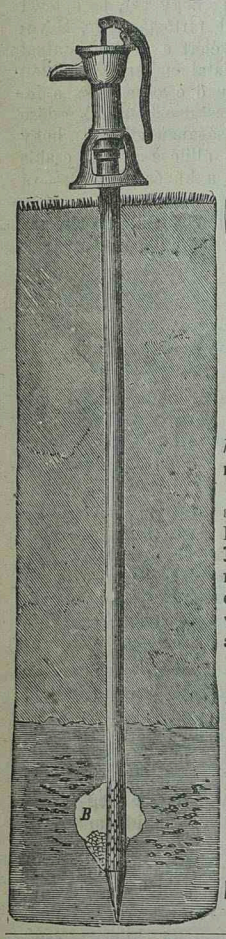

kitüntetett cs. királyi kiváltsz. szabadalmazott

hordozható csőkútai.

E találmány által fölösleges ezután az eddig használt *költséges* és *veszedelmes kútmunka*. Egy oly kút, mely 30 láb mélységig csak 130 frtba kerül, egy óra alatt előállitható.

Alólirt *részvény-társulat*, a mely e találmány használására vonatkozó minden *szabadalmat* és kiváltságot **Schulhof József** urtól megszerzett, nemcsak minden valódi **Nerton-kútak**, mindennemü szivattyuk, fecskendők, meritőeszközök, mindenféle viz-technikai készletekből fog rendesen gazdag és jól rendezett raktárt tartani, hanem minden vizvezetési, öntözési és vizlecsapolási munkákat is jutányos árért elvállaland.

Ez uj rendszer előnyei állanak:

1) A kútak *olcsó* áraból, a mely sokkal csekélyebb, mint a közönséges ásott kútaknál;

2) A viz *tisztaságából* és *friseségéből*, a mely a lég hozzáférhetése, valamint *más tisztátalan anyagok beszivárgása ellen is védve van.*

3) A felállitás gyorsaságából, a mely rendesen egy óránál *hamarább* teljesitve van, s földásást nem kiván.

4) A könnyüségből, melylyel a kútat a földből kiemelhetni, s más tetszés szerinti helyre alkalmazhatni.

Hordozható kútak és vízvezetések részvény-társulata,
Bécs, Judenplatz 10 sz.

---

259 10/7 8—12

SCHMIDT F. L.

papirkárpit-gyára Bécsben Kärntnerring, 18 sz.

Mindenféle kárpit, szoba diszitmény, fa- és arany párkányzat, dombormü, ablakfüggöny, fa- ablakredöny sat. gazdag raktára.

Minták, rajzok és árjegyzékek ingyen
kivánságra a **kárpitozásban**
pontos útasitás adatik s a hozzávaló készletek szolgáltatnak.

---

(399) Alólirt gyári áron árul **valódi** (14—*)

rumburgi szöveteket

(TISZTA LENVÁSZON)

jótállás mellett

10/7

9/8 széles, 53 bécsi röfös vég, 21 frtól 52 ftig.
5/4 „ 53 „ „ 49 „ 65 „
9/4 „ 38 „ „ lepedőknek 54 „ röfe 1 frt 50 kr.

ezen feljül figyelmeztet

12/4, 10/4, 9/4, 8/4, 7/4, 6/4, 5/4, 4/4 széles szoknyának és lepedőnek való **Callicot**-, továbbá, egy bécsi röfnél szélesebb, finom szoknyáknak pérkail helyett különösen ajánlható **Chiffon**-raktárára, röf számra 30 krtól 45 krig.

Teutsch J. B. Segesvárott.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett szokott pontossággal teljesittetnek

---

(152) 10/7 (2—3)

A gyak. fogorvos **Popp J. G. urtól Bécsben, Stadt, Bognergasz 2.** készitett, a kereskedésbe **anatherin-szájvíz** név alatt hozott gyógyszert alkalmam volt hosszabb ideig használni gyakorlatomban, s azzal igen előnyös és meglepő sikert eszközöltem.

Az emlitett gyógyszer, a mely semmi egészségellenes anyagot nem tartalmaz, hasznosnak bizonyult különösen a fogak vásottságánál, fogfájásnál, borkőképződésnél és száj rothadásnál, s e bajokat gyakran igen rövid időn megszüntette. A többi közt alkalmaztam e szert rosz büzü lehellet ellen, a mely baj a betegnek s különösen környezetének oly kellemetlen, s a mely ellen az illető beteg anynyiféle szert használt, és 4—8 heti alkalmazása után ezen szernek naponta többszöri kiöblintése által a szájnak, a baj megszünt.

Ezt bizonyitom Popp J. G. urnak tapasztalatom alapján. Loslau, január 9-én 1868. **dr. Stark**, kir. törzsorvos.

Egy palaczk ára 1 frt 40 kr. o. ért.

Kapható: Kolozsvártt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KARVÁZY J. *Tordán:* Wolff gyógyszerész. *Dézsen:* Krémer Sámuel. *Déván:* Bosniaki és Gergely. *Medgyesen:* Folbert gyógysz. *Nagy-Enyeden:* Oberth J. gyógysz. *M.-Vásárhelyt:* Fogarasi D. és Bucher. *Szászvároson:* Leonhardt. *Szász-Régenben:* Traugott és Wachner. *Zilahan:* Weiss gyógysz. *Sz.-Somlyón:* R. Tarsa Ign. *Kézdi-Vásárhelyt:* Nagy Jakab. *Böszörményben:* Lányi J. gyógysz *Nagy-Bányán:* Papp gyógysz. *N.-Károlyban:* Jellinek gyógysz. *Szinyér-Várallyán:* Gerber gyógysz *Szebenben:* Sill Mih., Müller gyógysz. Zöhrer, Steiner. *Brassóban:* Fabik gyógysz. Jekelius gyógysz. Anken C. és társa. *Károly-Fehérvárt:* Wagner könyvárus. *Segesvárt:* Markus Fr. Teutsch J. B. Misselbacher. *Beszterczén:* Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck, Textoris G. M. *Nyiregyházán:* Bacsai B. gyógysz. Reich, Pavlovich. *Balázsfalván:* Fülep és társa. *N.-Almáson:* Beck M. *Gy.-Szt.-Miklóson:* Mikó M. *Sz.-Udvarhelyt:* Beczási Em. *Földvárt:* Temmer E. *Bassóban:* J. v. Müller, gyógyszerész.

Stein János könyvkereskedésében kapható:

Törvénykezési munkák.

Községi kalauz,

vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi birák, előljárók és jegyzők használatára, felvilágositó és útba igazitó jegyzetekkel s gyakorlati irománypéldákkal ellátva. Irta TÓTH LAJOS, a legujabb törvények és rendeletek nyomán. Ára 4 frt.

Az uj

polgári törvénykezési rendtartás.

Második, az összes függelékkel, miniszteri rendeletekkel és a birói ügyviteli szabályokhoz tartozó mintákkal bővitett hivatalos kiadás. Ára 1 frt 40.

Polgári törvénykezési eljárás.

Az átmeneti intézkedések tárgyában kiadott, és a birói ügyvitel tárgyában életbe léptetett igazságügy ministeri rendelet nyomán szerkesztették: Madarassy László és Gáspár Lajos. Ára 1 frt 50 kr.

Az uj polgári perrendtartás.

Bevezetési rendeletekkel, és az ügyrenddel kiegészitett zsebkiadás. Ára 80 kr.

A szolgabirák és esküdtek kézi-könyve,

utmutató minden a szolgabirák és esküdtek által eszközlendő törvénykezési s közigazgatási eljárásokban, irmány-példákkal a legujabb törvények, s az uj polgári perrendtartás alapján, átdolgozta KASSAY ADOLF. Ára 2 frt 40 kr.

Függelék,

a polgári törvénykezési rendtartáshoz.

A polgári törvénykezési rendtartás életbeléptetése, és az erre szükséges átmeneti intézkedések; a váltóvégrehajtások, a hitbizományok és a birói ügyvitel tárgyában kiadott rendeletek. Ára 80 kr.

Magyarországi Rendeletek Tára.

Harmadik évfolyam 1869, 1, 2, 3-ik füzet. Ára 1 frt 10 kr.

Das Urbarialwesen in Siebenbürgen

von **J. A. Ritter v. Grimm.**

Preis: 2 fl. ö. W.

Az összes urbéri birtokoknak, kijelölve a volt földbirtokosságot, a kárpótolt állományok számát, azok urbéri területét, a kitudott kárpótlási tőke nagyságát, a birtokoknak község, vármegye, szék, vidék szerénti megnevezésével.

Az 1868-dik évi országgyülés által érvényben hagyott

Bélyeg- és illetéki díjszabás,

az 1850-, 1862-, 1864- és 1868-ik években kelt törvényekben foglalt módositások szerint. Ára 80 kr.

1865/8-ki TÖRVÉNY-CZIKKEK

8-ad kiadás, csinos vászon kötésben 2 frt 80 kr.
Zsebkiadás vászon kötésben 2 frt 80 kr.
„ „ „ füzve 2 „ — „

Gőzben főtt gyümölcsök- és bárminek viz és légelleni lekötésére a drága lantorna helyett a legbiztosabb, czélszerübb, tisztább és sokkal olcsóbb

penész háritó pergamen papir

jött használatba:

kapható kisebb s nagyobb ivekben **5** krtól **10** krig.

---

(319) (2—3)

Egy német gymnasiumi **tanár,** ki magyar és franczia nyelven tanitani képes, ajánlkozik f. **julius—septemberig**, mint házi-tanitó vagy udvarmester, helyt vagy a vidéken, reál- vagy gymnasiumi tantárgyakból oktatást adni.— Ajánlatok (levelek) e lap kiadó hivatalához **legkésőbb e hó 10-kéig** intézendők.

Fon Mór és társa.

szállitási, bizományi és pénzbeszedő üzlete

Kolozsvártt,
(főtér, gróf Rhédey-ház.)

Vásárol
repczét, gabonát
és mindenféle terményt a legkedvezőbb feltételek mellett.

Beválti
mindenféle állam- és börzeképes papirt.

Leszámitol
államnyereményeket, lejárt vagy lejárandó szelvényeket.

Főképp előlegez
repczére s mindennemü olajt tartó tér
(308) ményre. 4—*

---

(316) (3—10)

Az „Oroszlánhoz“

czimzett nagy vendégfogadó Szász-Régenben a főtéren, ellátva több vendégszobával, nagy istállóval, s egy bolti helyiséggel, vagy jó feltételek mellett szabadkézből eladó, vagy Szt.-Mihály naptól kezdve bérbe adó.

Bővebben értekezhetni irásban vagy szóval ott helytt a felső emeleten.

---

239 10/7 10—26

Első osztrák
Velocipéde-gyárraktár,
iskolával egybekötve.

LENZ C.

Bécs, Landstrasse, Marxergasse № 9.
készit mindenféle

Velocipèdeket

különböző német, angol és amerikai *minták, szerkezetek és felszerelések szerint.*
2 kerekűeket *fiugyermekek* és *férfiak* számára, általános használatul.
3 kerekűeket *hölgyek* és *gyermekek* számára, kertben, parkokban és falún való használatul. Legjelesebb minőség mellett a legolcsóbb árak. Kéretik e gyár készitményeit rosszabb minőségü külföldiekkel össze nem téveszteni.

---

283 5—25 10/7

EGGER TESTVÉREK

Pesten, Dorottyautcza 4.
a „Magyar királyhoz“ czimzett szálloda mellett,
a legmégasabb árban vásárolnak
Bécsben, Kärntnerring 2,
régi pénzeket,
ósságokat, műtárgyakat, mindenféle arany, ezüst czikkeket és ékszereket.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74 sz.